

**УКРАЇНА:
РОЗБУДОВА ПОТЕНЦІАЛУ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
СТИСЛИЙ ОГЛЯД РЕКОМЕНДАЦІЙ**

Наведені нижче рекомендації були розроблені у співпраці з донорською координаційною групою із реформи приватної виконавчої служби під час проведення експертної оцінки у Києві в березні 2017 року. Рекомендації стосуються запропонованих подальших етапів проекту ЄБРР, а не посилення виконання судових рішень в Україні в цілому.

Рекомендація 1: Органи влади України повинні заручитися підтримкою донорів у здійсненні проекту технічної допомоги для впровадження цих рекомендацій, які будуть доповнювати зусилля інших організацій, що надають допомогу українським органам влади у проведенні реформи правоохоронної системи.

Рекомендації щодо подальшої законодавчої реформи

Рекомендація 2: У Цивільний процесуальний кодекс слід внести зміни і передбачити, щоб на визначений судом борг автоматично продовжували нараховуватися відсотки за ставкою Національного банку плюс певний відсоток до моменту сплати заборгованості, крім певних винятків. Це слугуватиме фінансовим стимулом для боржників співпрацювати з приватними виконавцями.

Рекомендація 3: Закон України «Про виконавче провадження» слід змінити таким чином, щоб скарги на етапах виконавчого процесу розглядалися, насамперед, наскільки це можливо, в адміністративному порядку, а не через суди.

Рекомендація 4: Суди повинні призупиняти виконавчий процес лише за виняткових обставин, наприклад, у випадку загрози непоправної шкоди становищу боржника, якщо не зупинити провадження.

Рекомендація 5: У Закон України «Про виконавче провадження» та Кримінальний кодекс України слід внести зміни, якими передбачати суттєвіші штрафи за невиконання боржником вимог виконавчого процесу, та сприяти ширшому доступу до тимчасових заходів (судових заборон, запитів на заморожування, тощо)

Рекомендація 6: У положеннях Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» та Закону України «Про виконавче провадження» слід виключити вимогу про підготовку кандидатів на посаду виконавця до їх призначення. Хоча тестування та перевірка анкетних даних мають бути умовами ліцензування, підготовку слід проводити після призначення.

Рекомендація 7: До зняття мораторію на виконавчі дії стосовно державної власності у деяких стратегічних секторах, уряд має розглянути питання про запровадження спеціального боргового інструменту з нарахуванням відсотків,

який видається визнаним кредиторам замість здійснення виконавчого провадження щодо державної власності.

Рекомендація 8: Уряд повинен розглянути питання про лібералізацію регулювання технології розпізнавання номерних знаків, щоб дозволити її використання приватними виконавцями. Наразі такі пристрої можуть використовуватися лише поліцією, і їх кількість незначна через бюджетні обмеження; приватні виконавці можуть мати можливість інвестувати у придбання такого обладнання.

Рекомендації щодо розбудови кадрового потенціалу державних і приватних виконавців

Рекомендація 9: Всім новопризначеним державним та приватним виконавцям рекомендується пройти практичну професійну підготовку (початковий тренінг).

Рекомендація 10: Необхідно розробити програму початкового тренінгу, що повинна складатися з основних загальних модулів, які потрібно пройти кожному новому виконавцю, як державному, так і приватному, а також спеціальних модулів для державних і приватних виконавців, відповідно. Основні загальні модулі повинні зосереджуватися на щоденній практиці, виконавчих процедурах, загальних категоріях справ (виконання рішень щодо квартир, банківських рахунків та транспортних засобів), типових проблемах та їх вирішенні, розгляді скарг та апеляцій, зверненнях за тимчасовими заходами через суди, а також на професійних навичках, таких як вміння переконувати та вирішувати конфлікти. Тренінг має бути стислим і практичним.

Рекомендація 11: Модулі тренінгу для державних виконавців повинні стосуватися десяти сфер, які входять до виняткової юрисдикції держави, у тому числі виселення із житлових приміщень та виконавчого провадження стосовно державної власності.

Рекомендація 12: Модулі тренінгу для приватних виконавців повинні зосереджуватися на напрямках, актуальних для діяльності приватного виконавця, включаючи бухгалтерський облік та розвиток бізнесу, а також сферах, де попит на послуги спеціалістів, імовірно, буде найвищим (наприклад, виконавче провадження стосовно фінансових активів)

Рекомендація 13: Повинна існувати офіційна система наставництва, згідно з якою новий державний чи приватний виконавець працюватиме разом (у тіні) з більш досвідченим виконавцем у перші тижні після призначення.

Рекомендація 14: Також повинна існувати офіційна система безперервного навчання державних та приватних виконавців з вимогою щорічно проходити визначений мінімум безперервної підготовки, скажімо, 10 годин.

Рекомендація 15: Необхідно розробити механізм періодичного визначення потреб у безперервному професійному навчанні виконавців, включаючи опитування виконавців та відгуки користувачів. Безперервне навчання повинно, як правило, фокусуватися на змінах у законодавстві та практиці виконавчого провадження, актуальних проблемах та запропонованих рішеннях.

Рекомендація 16: Всі тренінгові модулі, як початкові, так і в системі безперервного навчання, слід розробляти у форматі інтерактивних семінарів і в режимі онлайн для дистанційного навчання. Інтернет-модулі повинні включати модераторів та практичні вправи. Тренінги мають бути доступним, якщо це можливо і доцільно, як для державних, так і для приватних

виконавців. Це питання слід координувати з Інститутом права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України та Асоціацією приватних виконавців.

Рекомендація 17: Міжнародні організації повинні допомогти у розробці модулів початкового тренінгу та тренінгів в системі безперервного навчання і у проведенні принаймні двох таких інтерактивних семінарів та в режимі онлайн. Всі тренінги, початкові і в системі безперервного навчання, повинні бути практичними та інтерактивними, їх повинен проводити високопрофесійний місцевий експерт із залученням регіональних експертів з відповідних країн, таких як країни Балтії та Польща

Рекомендація 18: Тренінг для тренерів слід проводити для групи ретельно відібраних місцевих експертів, які мають значний досвід у здійсненні виконавчих проваджень. Очікується, що ці тренери готуватимуть та проводитимуть початковий тренінг та тренінги в системі безперервного навчання, а також допомагатимуть у підготовці та модерації модулів онлайн.

Рекомендація 19: Тренери повинні пройти стажування, можливо двотижнєве, у країні, де працюють регіональні експерти.

Питання інституційної реформи та розвитку

Рекомендація 20: Асоціації приватних виконавців, що незабаром буде створена, потрібно надати консультації та провести підготовку стосовно регуляторних та нерегуляторних функцій, зокрема щодо ліцензування, нагляду та навчання персоналу Асоціації. Центр комерційного права пропонує співпрацювати з урядом з цих питань.

Рекомендація 21: Асоціації також слід допомогти у розробці та впровадженні системи оцінки ефективності роботи приватних виконавців, у тому числі шляхом складання статистичних даних та ілюстративних матеріалів для роботи приватних виконавців, а також використання відповідних даних для популяризації роботи приватних виконавців.

Рекомендація 22: Крім того, Асоціація повинна запровадити стратегію розвитку бізнесу, яка повинна включати способи взаємодії з діловими колами щодо роботи приватних виконавців та шукати зворотний зв'язок із громадськістю з метою покращення послуг, що надаються приватними виконавцями.

Рекомендація 23: Департамент державної виконавчої служби має розробити систему управління діяльністю та оцінки результатів, яка надасть змогу ефективно оцінювати роботу державних виконавців, приймати об'єктивні рішення про винагороду та вживати заходів для покращення результативності, в тому числі шляхом надання цільових рекомендацій для навчання та наставництва.

Рекомендація 24: Уряд повинен продовжувати співпрацювати з ЄС та іншими з питань модернізації та консолідації реєстрів майна, зокрема об'єднання реєстру землі та реєстру нерухомості. Це полегшить роботу працівників правоохоронних органів і, безперечно, матиме переваги за межами виконавчого провадження.

Рекомендація 25: Уряд повинен завершити роботу з впровадження єдиного електронного механізму, який дозволить приватним виконавцям автоматично арештовувати всі банківські рахунки визнаного судом боржника (ця робота наразі підтримується Європейським Союзом, з урахуванням найкращого досвіду Литви).